

DOMOVINA

Imaja vsaki petek v tednu. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 50 kr. temeljne pisateljine ter od vsake petit-vrste po 10 kr. za vsakokrat; za večje inserate, kakor tudi za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 3 gid., za pol leta 1 gid. 50 kr., za četrt leta 80 kr., katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Slovinci in federalizem.

Od več strani buči na političnem nebu, zbirajo se črni oblaki. Na Dunaji ne more uspešno zborovati državni zbor, ker mu nemška obstrukcija dela silno oviro. Pogodba z Ogersko se ne more obnoviti zaradi upora Madjarov. Dogodki od dne do dne jasneje pričajo, da se sedanje razmere v avstrijskem cesarstvu ne dajo obdržati. Najhuje sedanje razmere podkopujejo tisti, ki so jih uvedli in ki so vedno zagotavljali, da je hočejo braniti, Nemci in Madjari. Dualizem se je vpeljal v korist teh dveh narodov. Sedanja ustava je delo nemških liberalcev in če v državnem zboru ovirajo delovanje, rušijo s tem le svoje delo.

Čehi in Poljaki niso bili nikdar za sedanjo ustavo in ni čuda, če se tudi sedaj ne ogrevajo zanjo. Nam Slovencem pa tudi ni dosti koristila, kakor se je izvajala. Zato je naravno, da Slovani se ne bomo posebno zanjo potegovali.

Pri tacih razmerah se ni čuditi, da se je porodila misel, da se bode moral vpeljati federalizem, to je, da se bode deželni zborom dale večje pravice in se bode omejil delokrog državnega zbora. To je že stara želja Čehov in Poljakov. V enem oziru je to tudi pravično, vsaka dežela naj upravlja svoje stvari zase. Razmere raznih dežel so tudi tako različne, da jih je težko po enem kopitu vladati. Štajerska ima vse drugačne koristi nego Češka. V deželni zboru bi se tudi vedno našli možje, ki bolje poznajo gospodarske potrebe posamičnih okrajev, nego mej državnimi poslanci, ki zastopajo večje okraje.

Da govorimo o federalizmu, temu nam niso dale povoda kake izjave časopisov, temveč izjave vlade same. Grof Badeni je v svojih izja-

vah naravnost že rekel, da hoče dati deželni zborom večji delokrog, da se razbremenijo sedanji državni zbor. To je bilo že dozdej potrebno. Gospodarski silno važni predlogi ostajali so nerešeni. Tako prebivalstvo od državnega zbora ni imelo prave koristi. Če se mu tudi skrči delokrog, bode njegovo delovanje le plodovitejše.

Kako se misli vpeljati federalizem, ne vemo. Ministerski predsednik je obljubil, da se hoče držati strogo ustavne poti. Mi ne dvomimo, da je pošteno mislil, a kdo ve, če bode to mogoče. Levica utegne z obstrukcijo tako daleč pritirati, da bode vlada prisiljena ustaviti sedanjo ustavo, kakor se je bilo zgodilo pod Belcredijem.

Mi Slovenci, kakor že rečeno, ne moremo biti zadovoljni s sedanjimi razmerami, a vendar se za deželno samoupravo ne moremo tako navduševati, kakor Čehi ali Poljaki. Večine, skoro vseh dežel, v katerih bivajo Slovenci, so nam nasprotno. Ostaviti so morali Slovenci že štajerski, goriški, isterski in tržaški deželni zbor. V koroškem deželni zboru pa v noben važnejši odsek ne volijo Slovence. S tem so pač dovolj jasno naslikane narodnostne razmere v naših domačih deželnih zborih. Razmere v deželnih zborih so za nas dosti slabejše nego v državnem.

Zato je pa nas jako razveselila izjava nekoga poslanca v ljubljanskem „Slovenca“, da slovenski poslanci ne mislijo drugače glasovati za federalizem, da se poprej sklene pravičen jezikoven zakon. Nikakor ne dvomimo v resničnost te izjave. Nastaja pa neko drugo vprašanje, če bodo naši poslanci sami mogli to doseči, posebno če se vpelje izvan parlamentarnim putem.

Vsekako naši poslanci ne smejo nobenega predloga in nobenega koraka podpirati, ki meri na federalizem, dokler ne dobimo pravičnega

jezikovnega zakona. To morajo drugim strankam dobro pojasniti.

Ker je pa le mogoče, da utegnejo biti pre-slabe moči naših državnih poslancev, bi bilo dobro, da se začena po shodih oglašati prebivalstvo. Dandanes tudi glas ljudstva nekaj velja. Tako bi izvedela vlada mišljenje prebivalstva, pa tudi drugi Slovani bi se poučili o naših težnjah.

Če so Nemci zagnali tak hrup zaradi jezikovnih naredeb, ki njih narodnosti niti za las ne škodujejo, pa bi mi Slovenci roke križem držali in molčali, ko nam preti morda resna nevarnost. Ganiti se moramo hitro, kajti dogodki se hitro razmotavajo. Politični položaj v obeh državnih polvicah je od dne do dne težavnejši, vladajoči možje se vedno manje znajo pomagati. Zato ne zamujamo časa in podajmo se nemudoma na delo.

Sloga jači — nesloga tlači.

Znana je bajka, kako sta se veverici kregali za svoje pravice nad orehom, ker ga je jedna prva zagledala, druga prva dosegla, tretja je prišla zraven opica in ga je dobila, ne da bi imela do njega kako pravico. Znan je tudi dober nauk, ki ga iz tega posnemljemo, namreč, da „kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima“ — in po navadi ima tretji ta dobiček na tak način in tako brez vsake pravice kakor v omenjeni bajki.

Tako nekako je v naši državi sè Slovani v obče in še posebej z našim malim narodom slovenskim.

V Avstriji je zajamčena enakopravnost narodov, je zajamčena osebna prostost, prostost glede nazorov, sploh so vsakemu samosvojemu

LISTEK.

Zadnji grof celjski.

(Dalje.)

„Kaj, mojega poljskega stotnika si nameraval umoriti?“ vprašal je zopet grof, pogledavši jezno ujetnika.

„Na mojem mestu bili bi vi storili tudi tako,“ odrezal se je Pavel.

„Ali veš, kaka osoda te čaka?“

„Vi ste krščanski gospod,“ odgovoril je Pavel, „torej bodite strogi, a ne grozoviti in neusmiljeni! Umorite me, ako se vam zdi, samo ne ugonablajte mojega mladega življenja v strahoviti temi sužnosti jetništva!“

„Ako ti pa popolnoma prizanesem in te ne obsodim, ali bi mi hotel biti zvet družnik, kakor si bil Hunyadiju?“

Pobesil je glavo k tlem, pomišljujoč nekaj trenutkov; ojunačil se je ter rekel odločno: „Milostivi grof, preveč zahtevate! Ako bi me pomilostili, spominjal bi se vas vedno hvaležnim srcem, toda moje srce je moje domovine, njej ga darujem. Ako ravno sem samo kmet — vendar ne bi mogel biti nikoli več vesel, ako bi postal nezvest. In posebno še zdaj, ko se po Ogerskem

vse trese in boji pred divjimi Turki — ne, gospod, ne morem vam služiti!“

„Kaj pa potem, če te usmrtilim ali te vržem v ječo na vse življenje? Tvoj Hunyadi ne bi imel od tebe vendar nobenega haska,“ opomnil je Ulrik ves razvnet.

„Pa to bi se zgodilo, ker bi bila vaša volja, vaš ukaz, a ne da bi se sam odtegnil dolžnosti. Moja mati, — ki sem jo zapustil na smrtni postelji, ko sem odhajal z očetom, — prestala je veliko hudega v svojem življenji; kajti mojih vseh pet starejših bratov je podleglo v enem dnevu udarcem krutih Turkov na Kosovem polji;* a vendar — ako bi zvedela, da bi jaz njen najmlajši in najbolj ljubljani sin ravnal drugače, kakor je ravnal kateri mojih bratov, ne bi me več ljubila.“

„Tega ne verjamem,“ rekel je na to Celjan, ki se je zanimal vedno bolj za korenjaka; „ako bi ti vprašal svojo mater, kaj ji je ljubše: tvoja poguba ali tvoja sreča, volila bi gotovo drugo. Kaj, ko bi jo vprašal? Smeš iti domu, ako mi

* Na Kosovem polji se je bojeval Hunyadi tri dni slavno, vendar brezvzpešno z veliko močnejšo turško armado. Po tem poboji Ogrov so se polagoma polastili Turki balkanskih polotokov.

obljubiš, da boš stavljal materi to vprašanje in da se potem koj zopet povrneš?“

„Res me mika,“ odgovoril je ujetnik, „videti svojo daljno domovino in posebno še svojo drago mater, če ni še umrla samih skrbij in velikega strahu; rad bi še pozdravil prijatelje — pa čemu ta sreča v nesreči, in ti — uboga ženska! Materino srce volilo bi pretežko, ako bi jo vprašal po vaši volji. Da takih bolestij revici ne prizadevamo, to je človeška dolžnost. In če bi bil prost, kako zapeljivo bi bilo, da bi prelomil dano besedo! Nezvest nečem biti nobenemu, tudi vam ne, zato odločite se hitro, kaj mislite napraviti z zapuščenim ujetnikom, ki je brez zavetja i obrane, a ne hudujte se preveč na moje besede!“

Pavlova trdovratnost je vjezila grofa. Nje gove modro-obrobljene oči so zažarele, ko je povzel besedo z navidezno mirnostjo in mlačnostjo: „V temnici (podzemeljski ječi) bodeš imel dovolj časa, da bodeš še obžaloval svojo trdovratnost. Tvoja junaška nevstrašenost se mi je dopadla, in ker imaš glavo na pravem konci, bil bi pri meni lahko še srečen. Nečeš — naj bo, pri konci sva!“ Obrnivši se proti svojim vojnim hlapcem, ki so stali v ozadji dvorane, rekel je osorno: „Odpeljite to človeče!“

